

2025
Kerkenbeleidsplan
voor
gemeente
Wemmel

Kerkfabriek St-Servaas

Inleiding

Door de aanpassing van het decreet op de eredienst met een nieuw artikel 33/2 bestaat de noodzaak om een nieuw kerkenbeleidsplan op te stellen waarin de langere termijnvisie voor de kerken op het grondgebied wordt aangegeven. Dit is van toepassing voor het opstellen van het MJP in 2025. Het geheel dient goedgekeurd te worden door het representatief orgaan en door de gemeente.

Het nieuwe plan bevat volgende onderdelen :

Beschrijving van de kerken met hun cultuurhistorische waarde, eventuele bescherming en hun bouwfysische toestand.

Eigendom, situering, omgeving, en het actuele gebruik en functie.

Onderbouwde visie van het toekomstig gebruik en functie van de kerken en eventueel een plan van valorisatie en medegebruik.

Het kerkenbeleidsplan dient ter staving van het meerjarenplan, en is in te dienen bij elke verandering van legislatuur.

1. De opmaak dient tussen 1 januari 2025 en 30 juni 2025 klaar en goedgekeurd te zijn.
2. De investeringsuitgaven zijn een belangrijk onderdeel van het meerjarenplan. Gezien de huidige overeenkomst met de gemeente dat deze niet tussenkomt in deze uitgaven, blijft de tussenkomst van de gemeente alleen beperkt tot de exploitatietekorten, als die er zouden zijn.

Hieruit volgend kunnen de staat en noden van de kerkgebouwen worden vastgelegd en dus ook de financiële middelen daarvoor.

Aanpak bij opstelling KBP

Om dit plan op te stellen werd eerst aan de zone Samuel waartoe Wemmel , Relegem, Hamme, Ossel en Brussegem behoren, gevraagd om een visie naar de toekomst toe op te stellen. Hieruit werd het kerkenbeleidsplan KBP opgesteld.

Na de opstelling wordt het plan voorgelegd aan de gemeente en het representatief orgaan nl. het bisdom Mechelen-Brussel.

Eventuele aanpassingen na dit overleg worden doorgevoerd.

De definitieve versie wordt officieel ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeente en het bisdom. Daarna treedt het plan in werking.

Hierbij wordt dan het traject dat wordt gevolgd vastgelegd waarbij ook de financiële impact wordt opgenomen in het meerjarenplan.

Pastorale realiteit en visie

De pastorale visie is verwerkt in een document in bijlage waarbij niet alleen rekening werd gehouden met de kerken van de gemeente Wemmel maar ook met alle andere kerken behorende tot de pastorale zone Samuel.

Daaruit blijkt dat de noodzaak blijft om de twee kerken in Wemmel open te houden. Dit is vooral gebaseerd op volgende feiten enerzijds dat er slechts een parochie is voor de beide kerken en anderzijds dat er twee taalgemeenschappen aanwezig zijn, met hun bijpassende eredienst in hun taal. Hierbij gaat de Franstalige liturgie door in de St- Engelbertus kerk en de Nederlandstalige in St Servaaskerk .

Uitzonderlijk zal hier kunnen vanaf geweken worden in overleg met de plaatselijke priester van de parochie St Servaas waarbij de afspraken met de gemeente en het bisdom worden gerespecteerd.

In beide kerken blijft de eredienst volledig doorgaan : dopen, huwelijken, begrafenissen , missen voor scholen, communie en vormsel naast de misvieringen en gebedsvieringen.

Ten overstaan van vandaag verandert er dus weinig, behalve dat binnen korte tijd de huidige Nederlandse eredienst in St- Engelbertus kerk zou verdwijnen.

Uiteraard heeft dit te maken met het tekort aan bedienaars.

Voor eredienst in de St- Engelbertus kerk in zijn geheel wordt nu al beroep gedaan op rust gestelde priesters en op andere bedienaars- priesters.

Er zal gestreefd worden naar een zo groot mogelijke terbeschikkingstelling van de gebouwen voor derden zonder de religieuze context van de kerken te schaden.

Beschrijving kerken.

1. Kerk St- Engelbertus

De kerk St- Engelbertus is een in de jaren 1930-1935 gebouwde kerk, gebaseerd naar wens van de laatste gravin De Limburg Stirum die op het kasteel verbleef.

Het is een eenvoudige zaalkerk in zichtbaar metselwerk. Normaal pannendak en afgewerkt binnenin met pleisterwerk en stenen vloer.

Vloer en dak werden vernieuwd in 1995 en 2022.

Hierbij werd ook dakisolatie aangebracht.

De glasramen zijn in dubbelglas met een gekleurd buitenglas.

Voor de verwarming zijn er gesloten gas radiatoren die dateren van 5 jaar geleden. De verlichting werd vervangen door ledverlichting in 2019.

Hieruit blijkt dat hier alleen investeringen nodig zouden zijn voor aanpassing van elektriciteit (conformiteit) en voor eventuele vervanging van koperen goten en afvoeren en de asfalt dakbedekking van de achterbouw.

Uiteraard mag het gewone onderhoud niet worden vergeten om deze toestand te kunnen blijven stabiel houden.

Huidige voorzieningen :

Sanitair : wc met twee wasbakken,

Verwarming : op gas met gesloten radiatoren

Verlichting : geheel van zaalkerk met led

Audiosysteem : werkt nog naar behoren

Rolstoeltoegankelijk : ja voor zover het hellend vlak wordt geplaatst

Niet de sacristie en koor

Isolatie : dak van de kerkzaal

Bliksemafleiding : ja

Orgel van bijzondere waarde

Deze kerk bevindt zich midden in de dicht bewoonde zone van Wemmel.

In de onmiddellijke nabijheid bevindt zich Campus Wemmel.

De kerk is rechtstreeks aan de straat gelegen met parkeerzones links en rechts ernaast.

In bijlage vindt u ook een korte beschrijving van Erfgoed.

2.Sint- Servaas kerk

Kerk St- Servatius is een geklasseerde kerk, zowel binnen- als buitenzijde van het gebouw.

Een gedetailleerde beschrijving van de toestand vindt u in bijlage.

Teneinde hier de gepaste investeringen te doen naar instandhouding werd een beheersplan opgesteld in 2019, dat door Erfgoed is goedgekeurd.

Daarnaast wordt een beroep gedaan op Monumentenwacht met doorlichtingen van buiten- en binnentoestand teneinde gefundeerde beslissingen te kunnen nemen in de investeringen en ook in de onderhoudsvoorschriften.

Huidige voorzieningen :

Sanitair : Wc en 2 wasbakken

Verwarming : gas met condensatieketel
een ventilatiegroep met warme lucht
radiatoren sacristie

Verlichting : LED voor de kerkzaal

Audiosysteem : aanwezig en werkend

Rolstoeltoegankelijkheid : ja mits plaatsing van hellend vlak dat aanwezig is

Diefstal en brandbeveiliging : ja over het gehele gebouw
rookdetectie
Alles aangesloten op een alarmcentrale

Bliksemafleiding : ja

Orgel van zeer grote waarde met een ouderdom van 350 jaar.

GSM operator in de kerk is Proximus

De kerk bevindt zich midden in het oude centrum van Wemmel, gelegen op een verhoogde berm t.o.v. hoofdstraat.

De toegankelijkheid werd aangepast bij de laatste herinrichting van de kerkomgeving door de gemeente. Daardoor werd ook door Erfgoed de klassering van de kerkomgeving opgeheven.

De kerk maakt deel uit van de as kerk, oude gewezen pastorie, kasteel en omgeving. Dit wordt ook zo opgenomen in de visie van Erfgoed.

INVESTERINGEN

1.Sint- Servaas kerk

Door de kerkfabriek wordt jaarlijks ongeveer € 75000 geïnvesteerd in de opvolging van het beheersplan. Van deze € 75000 wordt ongeveer € 30000 gesubsidieerd door erfgoed Vlaanderen.

Daarnaast zijn er ook investeringen die niet zijn gesubsidieerd en die reeds werden uitgevoerd nl. vervanging verlichting door led in 2023 aanpassing van de brandbeveiliging (rookdetectie) en diefstalbeveiliging in 2023 en vervanging verwarmingsketel door een condenserende gasketel met aangepaste regeling 2023 na een onherstelbaar defect aan de oude ketel.

De investering van het beheersplan à rato van 75000 € zal de eerste zes jaar zeker worden voortgezet.

Voor deze kerk geldt dat het normale onderhoud essentieel is voor de instandhouding van het gebouw naast de voorziene investeringen.

2.Sint -Engelbertuskerk

Voor deze kerk geldt ook dat het normale onderhoud essentieel is voor de instandhouding van het gebouw.

Nochtans zijn hier ook enkele zwaardere investeringen nodig de volgende zes jaar:

Vervanging van de goten en afvoeren: € 12000

Vervanging van de dichtingen van de kleine platte daken aan de achterbouw: € 9000

Aanpassing elektriciteit aan de huidige voorschriften AREI € 7500

BESLUITEN

Uit alle hierboven aangeduide elementen volgt deze besluitvorming :

Sint -Engelbertus kerk :

Blijft geopend als kerk voor alle erediensten.

De Franstalige liturgie heeft hier plaats en zal ook hier verder worden doorgevoerd.

De Nederlandstalige liturgie zal uitdoven in deze kerk.

Sint Servaas kerk :

Blijft geopend als kerk voor alle erediensten

De Nederlandstalige liturgie heeft in deze kerk plaats voor heel

Wemmel. Hierbij hoort de uitzonderlijke maatregel om hiervan af wijken .

Er wordt niet voorzien in herbestemming noch permanente nevenbestemming voor beide gebouwen gezien de huidige bestemmingen

Daarnaast zal wel geopteerd worden om de gebouwen zoveel mogelijk buiten de eredienst te gebruiken voor andere gemeenschapsdoeleinden zoals nu reeds het geval is, uiteraard binnen het religieuze karakter van een kerk.

Dit laatste betekent dat de huidige terbeschikkingstelling zeker voortgezet wordt. De kerken worden nu reeds gebruikt in samenwerking met het cultureel centrum De Zandloper, de gemeentelijke academie, de gemeente voor sommige evenementen, de bibliotheek van Wemmel, ook voor concerten, boekpresentaties, de scholen ter ondersteuning van hun school project.

Er is ondertussen ook een opening gemaakt naar andere geloofsgemeenschappen zoals nu reeds toegepast in St- Engelbertuskerk voor twee erediensten per week.

Op deze wijze proberen we als kerkfabriek het gebruik van de gebouwen, beter te valoriseren.